

Handläggare:
Yvonne Zellman
Telefon: 508 28 482

Till
Idrottsnämnden

Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017 för idrottsnämnden

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förvaltningens förslag till underlag till budget 2014 med inriktning för 2015 och 2016 för idrottsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Olof Öhman
Förvaltningschef

Ärendet

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, där budgetåret utgör periodens första år. Inför stadens centrala budgetberedning ska nämnderna därför lämna ett underlag för planering för år 2015 med inriktning för 2016 och 2017. Planeringen ska utgå från Stockholms stads Vision 2030. Underlaget ska rymmas inom de planeringsnivåer som kommunfullmäktige beslutade om i samband med att budgeten för år 2014 fastställdes.

Idrottsnämnden

Förvaltningen redovisar i punktform, under respektive inriktningsmål, en övergripande och

sammanfattande analys av verksamhetens utveckling de kommande åren. Underlaget i övrigt beskriver trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna och eventuella behov av åtgärder utifrån detta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd i samarbete med driftavdelningen och utvecklingsavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp fredagen den 11 april 2014.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Fortsatt prioritering av särskilda målgrupper:
 - ungdomar 13-20 år, särskilt flickor
 - flickor 7-20 år med utländsk bakgrund
 - personer med funktionsnedsättning
 - barn och ungdomar 7-20 år med lägre socioekonomisk bakgrund
- Fortsatt strategiskt stöd till stadens idrotts- och föreningsliv
- Ledarledda verksamheter för barn och ungdomar vid sidan av det traditionella föreningslivet
- Fortsatta satsningar på att underlätta spontanidrottande
- Bygga och vidmakthålla nätverk för att finna fler verksamhetsformer och nå fler
- Ett tydligare barnperspektiv
- Utveckla webbplatsen Fritidsnätet
- Fortsatt satsning på intern ledarförsörjning
- Arbeta mot diskriminering och för inkludering av hbtq-personer inom idrotten

2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

- Konkurrensutsättning av gym och gruppträning
- Upparbeta en god beställarkompetens inom förvaltningen

3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

- Fortsatt samverkan med utbildningsförvaltningen vad avser utnyttjandet av skolornas gymnastiklokaler
- Öka nyttjandegraden av stadens idrottsanläggningar
- Tillsammans med fastighetskontoret utveckla de gemensamma processerna för investeringar och underhåll
- Ökad och samordnad upphandling för större volymer och därmed lägre kostnader
- Fortsatt effektivisering av anläggningarna energiutnyttjande, i enlighet med nämndens energiplan
- Förbättra rutiner och arbetsprocesser, bland annat med avseende på schemaläggning och personalplanering

2 Nämndens verksamhetsområde

Fysisk aktivitet för stockholmarna

Kommunfullmäktige antog 2013 ett nytt idrottspolitiskt program för Stockholms stad. Enligt programmet är idrottsnämndens huvuduppdrag att stimulera fler stockholmare att bli fysiskt aktiva. Uppdraget innebär att verksamheten de kommande åren särskilt ska inriktas mot de grupper som idag inte ägnar sig åt idrott eller motion, och då framför allt barn och ungdomar. I det idrottspolitiska programmet pekas ungdomar 13-20 år, särskilt flickor, flickor 7-20 år med utländsk bakgrund, personer med funktionsnedsättning och barn och ungdomar 7-20 år med lägre socioekonomisk bakgrund ut som särskilt prioriterade grupper att få fysiskt aktiva.

En fortsatt satsning ska ske på att all personal i stadens simhallar ska genomgå FaR-ledarutbildning. Ett utvecklat samarbete med skolhälsovården skapar förutsättningar för att lyckas med att nå inaktiva barn och ungdomar.

För att nå ut till fler invånare med fysisk aktivitet så arbetar nämnden utifrån tre strategier. Genom stadens idrottsföreningar aktiveras ungefär hälften av staden barn och ungdomar. Att på olika sätt stötta föreningslivet är därför det sätt där flest barn och unga nås med fysisk aktivitet. Staden bidrar här framför allt genom att erbjuda anläggningar och ytor för idrott och motion samt genom föreningsbidrag, där nolltaxan för barn och ungdom är det största bidraget.

Nämnden erbjuder även kompletterande idrotts- och motionsmöjligheter för de barn och ungdomar som inte attraheras av det traditionella föreningsidrottandet. Genom att skapa ledarledda verksamhetstillfällen i annan organisationsform är det nämndens ambition att nå de barn och ungdomar som inte är föreningsmedlemmar. Detta kan ske genom drop in-idrott, kurser, samarbete med skola och fritidsgårdar med mera. Under 2014 påbörjar förvaltningen ett arbete med att erbjuda ungdomar gruppträningsmöjligheter i simhallar och på idrottsplatser, ett arbete som förvaltningen, om det slår väl ut, ämnar fortsätta med.

En del barn och ungdomar vill idrotta/motionera på egen hand och när de själva vill, så kallat spontant eller egenorganiserat idrottande. Denna typ av idrottande kan idrottsnämnden framför allt stötta genom att erbjuda väl fungerande anläggningar och ytor som dessutom är trygga och inbjudande. Ett brett utbud av öppen idrottsverksamhet ska finnas i ytterstaden, av såväl inom- som utomhusanläggningar. Genom samverkan inom stadsdelsnämndsområdena, med skolor och andra aktörer, nås de ungdomar som inte är föreningsanslutna. För att öka det spontana idrottandet kan nämnden även informera om vikten av fysisk aktivitet samt om vilka platser som staden erbjuder för träning.

Samarbetet mellan idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Farsta stadsdelsförvaltning som startade 2011 och syftar till att profilera Farsta stadsdelsnämndsområde mot idrott och hälsa fortsätter. Under 2014 kommer det

arbete som hittills bedrivits att följas upp av en extern utvärderare. Arbetet med profileringen har resulterat i fruktbara samarbeten mellan idrott-skola-stadsdelsförvaltning, där två goda exempel är Farsta Sportscamp och sommarsimskolan (som 2014 sprids till hela staden).

Utbudet inom gruppträning ska planeras för att främst locka de som vill komma igång och sedan vidmakthålla fysisk aktivitet. Kurser ska i första hand anpassas och riktas till prioriterade målgrupper. Inom MåBra-kurserna nås personer med funktionsnedsättning (till exempel boende i gruppboende och särskoleelever) och inaktiva ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden, särskilt flickor. För att nå framgång är det viktigt att bygga och vidmakthålla nätverk. Det riktade utbud inom exempelvis simskolan som sker i samarbete med stadsdelsförvaltningar och utbildningsförvaltningen ska öka. Även där prioriteras socioekonomiskt utsatta områden. Sommarsimskolor erbjuds och förskolepersonal utbildas i att leda simskola.

Arbetet med att få samtliga gym inom Stockholms stads simhallar att bli diplomerade inom 100 % Ren hårdträning fortsätter.

Idrottsnämnden ska beakta barnperspektivet och säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan 2013-2018 som bland annat innehåller förslag att utveckla dialogformer med barn och ungdomar, att ta fram en barnchecklista och på längre sikt även en barnkonsekvensanalys samt utbilda personal om barnperspektivet.

Föreningslivet betydelsefullt för ett aktivt Stockholm

Den enskilt effektivaste metoden för att få barn och ungdomar fysiskt aktiva är medlemskap i förening. Undersökningar visar dock att barnen lämnar föreningslivet i stor utsträckning när de blir tonåringar. För att försöka stimulera föreningarna att motverka detta har aktivitetsbidragen för tonåringar höjts. Någon positiv förändring på grund av höjningen har dock inte kunnat påvisas ännu. Förvaltningen ser också över sina fördelningsprinciper för tilldelning av tider i idrottsanläggningar. Syftet är framför allt att göra dem mer likvärdiga mellan olika idrotter och att premiera deltagande mer än elitsatsningar och för höga träningsnivåer i tidig ålder.

Parallellt med arbetet att få fler barn och unga att delta i föreningslivets ordinarie verksamhet sker ett arbete för att erbjuda dem som inte är eller vill bli medlemmar möjligheter till fysisk aktivitet. Ett sätt att nå dessa ungdomar är att i samarbete med föreningsliv och fritidsverksamheter i stadsdelsnämndsområdena erbjuda öppen idrottsverksamhet med frivilligt och fritt deltagande. Även bostadsbolag och andra företag är viktiga samarbetsparter i dessa verksamheter. Det pågår olika sådana insatser i staden och de förväntas öka i omfattning och antal under de kommande åren. Det är viktigt att de följs upp så att den förväntade effekten uppnås. Idrottsförvaltningen utreder också ett nytt bidrag riktat särskilt till insatser för de prioriterade målgrupperna.

Föreningslivet står för det klart största fritidsutbudet i Stockholm. Cirka hälften av alla barn och ungdomar är aktiva i Stockholms föreningsliv. Stadens kontanta stöd till barn- och ungdomsföreningar har de senaste två åren ökat med cirka 20 procent och uppgår nu till över 50 miljoner kronor. Merparten av ökningen har gått till att förbättra stödet för föreningarnas verksamhetslokaler och det generella medlemsaktivitetsbidraget. Även om stödet har ökat de senaste åren finns det även fortsättningsvis behov av att utöka bidragsramen, inte minst på grund av den kraftiga befolkningsökningen.

Idrottsbonusprojekt som föreningar genomför ska nå fysiskt inaktiva personer inom de prioriterade målgrupperna. Hösten 2013 gjordes en utvärdering av hittillsvarande projekt, vilket nu ligger till grund för hur kommande ansökningar för 2015 och framöver behandlas. Nya utvärderingar kommer att ge tydligare svar på hur olika metoder fungerar och hur många fysiskt inaktiva som nås genom idrottsbonus.

Förvaltningen har genom projektet Ung livsstil kunskap om vilka de fysiskt inaktiva är samt vilka aktiviteter de prioriterar. Denna kunskap ska framöver spridas till föreningslivet, både i syfte att föregå ansökningar om idrottsbonus och som stöd till föreningar som vill göra breddidrottsatsningar. Under de kommande åren väntar förvaltningen mer resultat och prov på fungerande metoder att nå fysiskt inaktiva genom idrottsbonusen.

Personer med funktionsnedsättning - en av idrottsnämndens prioriterade målgrupper

Personer med funktionsnedsättning är en av idrottsnämndens prioriterade målgrupper. Undersökningen Ung livsstil visar att ungdomar i både grund- och gymnasiesärskolan är fysiskt aktiva och deltar i föreningsverksamhet i klart lägre utsträckning än ungdomar i den ordinarie grund- och gymnasieskolan. Studien genomfördes år 2008/2009 och en uppföljning gjordes i gymnasiesärskolan 2013. Resultatet presenteras under 2014, men preliminära resultat visar en knappt märkbar förbättring, vilket innebär att idrottsnämnden behöver satsa mer resurser för att det ska bli en tydlig förändring. Det är angeläget att fler barn och ungdomar med funktionsnedsättning får möjlighet att inspireras till att idrotta/motionera, detta ur både ett hälsofrämjande perspektiv och för att skapa en mer meningsfull fritid.

Arbetet med att få allt fler personer med funktionsnedsättning att besöka gymmen i stadens simhallar fortsätter. Maskinparken i flera gym är anpassad och personalen har god kompetens att bemöta målgruppen.

Idrottsförvaltningen har samordningsansvaret för det stadsövergripande nätverket ”Fritid för alla”, som utvecklar fritidsutbudet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Alla nämnder i nätverket utser enligt programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning tre aktiviteter årligen för att utveckla fritid för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Fritid för allas handlingsplan 2014-2017 fokuserar på att öka antalet riktade fritidsverksamheter i stadsdelsnämndsområdena, utveckla former för dialog med barn och ungdomar med

funktionsnedsättning och att göra Fritid för alla mer känt, internt i Stockholms stad och externt ut till föreningar och andra verksamheter.

Fritidsnätet är en webbplats som samlar information om fritidsutbudet för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning i Stockholms län. Det är ett unikt samarbete mellan 19 kommuner och landstingets Habilitering & Hälsa. Fritidsnätet har fått medel från Post- och telestyrelsen för att under 2014 och 2015 utveckla webbplatsens funktioner och förbättra dess användbarhet.

Fritidsutvecklarna är ett uppdrag inom idrottsförvaltningen att utveckla och främja kultur- och fritidsutbudet för personer med utvecklingsstörning som bor i gruppbostad. År 2013 presenterade Karolinska institutet en avhandling om hjärt-och kärlsjukdom hos målgruppen. Avhandlingen ger viktig kunskap om hälsoläget för denna grupp. Den visar att redan unga vuxna med funktionsnedsättning utvecklat lika många riskfaktorer och har samma kondition som svenskar i allmänhet har först i medelåldern. Avhandlingen tyder på att insatser i omgivningen påverkar hälsan liksom insatser för den övriga befolkningen.

Rapporten ”Hälsofrämjande gruppbostad” från Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin redovisar i en studie att bland män som bor i gruppbostad är 27 procent överviktiga och 35 procent lider av fetma. Bland kvinnor är motsvarande siffror 27 respektive 49 procent. Både fritids- och motionsutbudet för målgruppen i Stockholm är fortfarande till stor del begränsat och inte tillgängligt ur aspekter som har med målgruppens ekonomiska resurser och behov av ledsagning att göra. De kommande åren ligger förvaltningens fokus på att leta efter långsiktiga och tillgängliga lösningar. Till en början sker det genom kontakter med föreningslivet.

	Inte motionerat alls bland personer som bor i gruppbostad (tidsstudie, pilotundersökning 2011)	Inte motionerat alls bland vuxna stockholmare (vuxenstudie 2012)
Totalt	67 %	18 %
Män	33 %	19 %
Kvinnor	92 %	16 %

Intresset för friluftaktiviteter är stort

Friluft och fritidsbåtliv är aktiviteter som lockar många stockholmare. Stockholm har också förutsättningar att kunna erbjuda invånarna goda möjligheter till ett aktivt liv, i skog och mark såväl som på sjön. Under planperioden kommer nämnden att fortsätta satsningen på att utveckla de olika motions- och skidspårssystemen genom tryggare spår, servicebyggnader och fler spåralternativ för motionsändamål och då särskilt åtgärder för skidåkning. De utegym staden uppfört under senare år har snabbt blivit mycket populära och placeras ofta i anslutning till motionsspår eller idrottsplatser. Genom att fortsätta uppföra fler utegym på lämpliga platser runt om i Stockholm

försöker nämnden inspirera fler stockholmare att bli mer fysiskt aktiva.

Fritidsbåtlivet i Stockholm är ett av idrottsnämndens ansvarsområden. Förvaltningen har i samarbete med exploateringskontoret tagit fram ett förslag till policy för fritidsbåtlivet i ett framtida Stockholm. Policyn är planerad att behandlas i kommunfullmäktige under våren 2014. När policyn är antagen kan nya långsiktiga avtal med fritidsbåtsklubbarna tecknas. Behovet av fler båtplatser är mycket stort i Stockholm med flera tusen stockholmare i kö. Det är viktigt att förvaltningen deltar i planeringen av byggande utmed stadens strandlinjer. I samråd med miljöförvaltningen och båtorganisationerna fortsätter miljöinvesteringarna i spolplattor och latrintömningsstationer på strategiska platser.

Genom medel från EU:s fiskerifond och Fiskefrämjandet skapas förutsättningar för ett rikt fiskevårdsprogram samt biotopåtgärder. Fiskerivårdsdekalen och försäljningen av TDA-kortet samt de nya samverkansavtalen med externa finansiärer är ytterligare exempel som möjliggör en fortsatt hög nivå och trygghet för fisket i Stockholms ström, som också har betydelse för den övriga skärgården.

Ett hållbart idrottsliv

Idrottsförvaltningen fortsätter sitt arbete enligt de av nämnden antagna planerna för miljö, Miljöhandlingsplan 2013-2015, och energi, Energiplan 2013-2019. Arbetet inriktas på förnyelsebar energi och effektiviseringar, transporter, sortering och logistik för avfall inklusive biologiskt avfall, sunda inomhusmiljöer och kemikalier för drift och i byggmaterial.

Valfrihet

En av idrottsnämndens främsta uppgifter är att se till att det finns goda förutsättningar för idrottsföreningar att utöva olika idrotts- och motionsaktiviteter i stadens idrottsanläggningar. Nämnden ska även erbjuda ett varierat utbud av motions- och friskvårdsaktiviteter i stadens sim- och idrottshallar.

I enlighet med det idrottspolitiska programmet är nämndens huvuduppdrag att öka den fysiska aktiviteten. Detta behöver dock, som det sägs i programmet, inte ske genom verksamhet i egen regi utan kan ske genom att ta tillvara kompetens i form av privata friskvårdsaktörer eller genom föreningslivet. Staden har en lång tradition av aktiv samverkan med föreningslivet och söker att med olika medel stimulera och underlätta för föreningar att själva driva anläggningar och verksamheter som erbjuder träning och annan fysisk aktivitet.

Idrottsförvaltningen ska de kommande åren prioritera att upparbeta en god beställarkompetens för att säkerställa kostnadseffektiva lösningar. Inriktningen är att idrottsnämnden inte ska bedriva verksamhet inom områden där det finns en fungerande marknad, för att undvika konkurrensstörningar.

Idrottsnämndens konkurrensutsättning av verksamheten framöver ska inriktas bland annat på gym och gruppträning som bedrivs i stadens sim- och idrottshallar. All upphandling ska ske på affärsmässiga grunder och ska vara transparenta för presumtiva anbudsgivare.

Ledarskap - ledarförsörjning

Förvaltningen vill fortsätta att tillvarata intern kompetens och uppmuntra medarbetare med ledaregenskaper att pröva på att leda. I varje medarbetarsamtal ska chef och medarbetare diskutera utveckling på kort och på lång sikt. Förvaltningen genomför kontinuerligt kompetensutvecklingsprogram för arbetsledare för att fånga upp intresse för att leda personal samt tydliggöra vilket ansvar arbetsledare och chefer har som arbetsgivarrepresentanter. Förvaltningen kommer under de närmaste åren att fortsätta med denna satsning för att ha en god intern ledarförsörjning. Som komplement till detta kommer förvaltningen även att arbeta med individuellt ledarstöd för nya chefer, men även för chefer som arbetat många år och som behöver nya infallsvinklar i sitt ledarskap.

Hälsa

Förvaltningen kommer inför 2015 att ha utvärderat det pilotprojekt som löpt under 2013-2014 för ökad hälsokompetens. Om resultatet anses lyckat och därmed har bidragit till ökad hälsokompetens och förbättrad arbetsprestation tack vare ökad upplevd hälsa hos medarbetarna, är förvaltningens ambition och strävan att utveckla pilotprojektet och se över möjligheterna att låta fler medarbetare under de kommande åren genomgå ett sådant program.

Sjukfrånvaro

Idrottsförvaltningens sjukfrånvaro är låg, vilket den har varit en lång tid tillbaka. En svag ökning har dock kunnat noteras de senaste tolv månaderna, främst för de längre sjukskrivningsperioderna, dag 46-181. Sjukskrivningarna bland de kvinnliga medarbetarna ligger dubbelt så högt som för männen och den högsta andelen sjukskrivna återfinns i åldersspannet 30-39 år (5,3 %). De närmaste åren kommer arbetet att fortsätta fokusera på tidiga samtal vid upprepad korttidsfrånvaro (4ggr/6mån) samt på förebyggande insatser via exempelvis företagshälsovården. Detta kommer vara en viktig del för att behålla den låga sjukfrånvaron.

Medarbetarnas kompetensnivå

Förvaltningen kräver en hög kompetensnivå hos medarbetarna för att kunna erbjuda stockholmarna en kvalitativ verksamhet med trygga, säkra och attraktiva anläggningar. Under de kommande åren fortsätter satsningen på den egna utbildningsorganisationen inom hjärt- och lungräddning samt vattenlivräddning, där ett antal medarbetare har utbildats till interna instruktörer. Arbetet har varit mycket lyckat. Därutöver fortsätter arbetet med att tydliggöra kopplingen mellan nämndens mål och respektive medarbetares mål och utveckling som diskuteras i medarbetarsamtalet. Att attrahera nya medarbetare med god kompetens är också viktigt, dels för att klara utökade uppdrag och dels inför kommande generationsväxling.

Jämställdhet och mångfald

Förvaltningen arbetar aktivt med ett inkluderande förhållningssätt, dels utifrån arbetsgivarperspektivet men även ur ett brukarperspektiv. Under 2014 genomgår hela

förvaltningen hbtq-utbildning i syfte att med god kunskap arbeta mot diskriminering och för inkludering av hbtq-personer inom idrotten. Detta arbete fortsätter de kommande åren och ligger även till grund för nämndens delaktighet i EuroGames 2015, ett av världens största hbtq-evenemang.

Utveckla medarbetarskapet

Med interna satsningar på ökad fysisk aktivitet och andra aktiviteter för att vara en attraktiv arbetsgivare samt fokus på ökad delaktighet och arbetsglädje bland medarbetarna, är förhoppningen att kunna utveckla ett ännu mer aktivt medarbetarskap. Förvaltningens projekt ”idrottsförvaltningen som attraktiv arbetsgivare” kommer 2014 genom workshops med medarbetare att utmynna i ett antal aktiviteter som blir viktiga att genomföra de kommande åren. Syftet med dessa workshops är att tydliggöra bilden av vad som krävs av nämnden som arbetsgivare för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Behov av omställning

Förvaltningen ser det inte som troligt att övertalighet kommer att uppstå enligt den aktivitetsplan som nu ligger för 2015, men kan inte utesluta behov av omställning på längre sikt.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Nämndens ekonomiska situation påverkas i hög utsträckning av följande faktorer: simhallarnas besöks- och intäktsutveckling, utveckling av intäkterna för planhyror, ökat underhållsbehov i anläggningarna samt investeringar som medför driftstörningar och ökade drifts- och lokalkostnader.

De senaste åren har simhallarnas intäktsutveckling stabiliserats på en jämnare nivå. Detta tillsammans med ökade underhålls- och driftkostnader till följd av allt äldre anläggningar gör det svårt att finansiera nya anläggningar samt budgeteffekter av planerade och oplanerade driftstopp. När befolkningen växer ökar kraven på både nya anläggningar och utökad verksamhet i befintliga anläggningar. Det finns en stor efterfrågan på nya idrottshallar framöver. Under 2015-2017 beräknas sju nya idrottshallar tas i drift. Därutöver kommer exempelvis även flera nya konstgräsplaner att driftsättas under perioden.

Under budgetperioden kommer Åkeshovs sim- och idrottshall och troligen också GIH-badet att vara stängda samtidigt under en längre tid för renovering. Ombyggnationerna ökar trycket på övriga simhallar utan att antalet kunder ökar totalt sett. Detta kommer ha en stor negativ inverkan för idrottsnämndens driftbudget under 2015-2016.

Hyreskostnaderna utgör en väsentlig del av nämndens budget och har därmed stor påverkan på de ekonomiska förutsättningarna. Utvecklingen av hyreskostnaderna påverkas till stor del av den beslutade investeringsvolymen för nybyggnation och

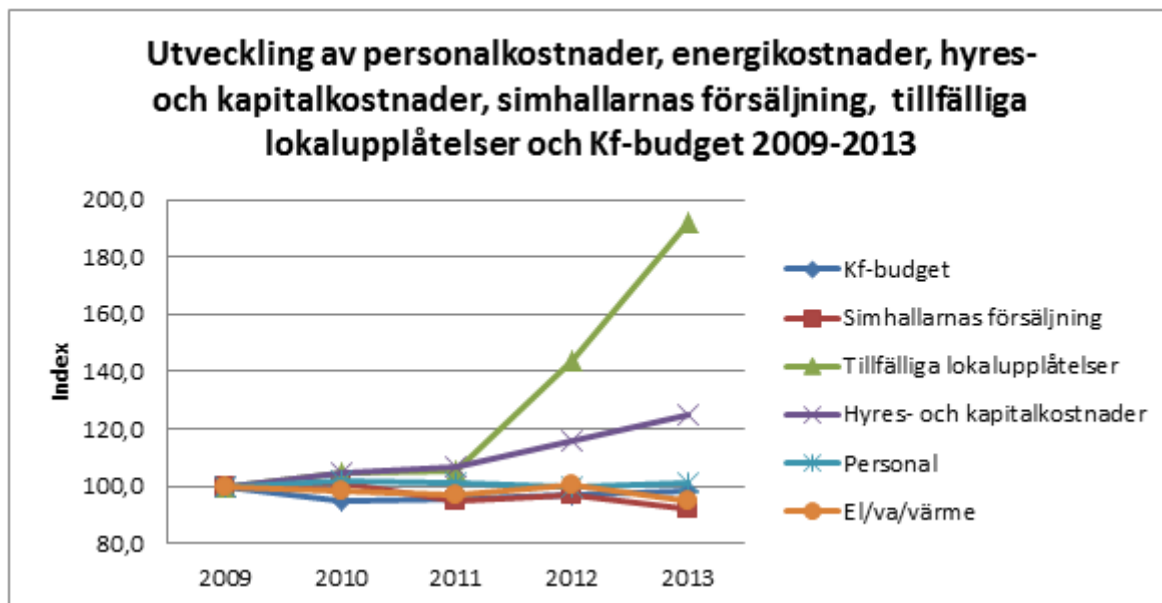
upprustning. Hyreskostnaderna beräknas öka med relativt stora belopp under budgetperioden, i huvudsak på grund av genomförda investeringar.

Idrottsnämnden ansvarar för inre underhåll och underhåll av tekniska installationer som vattenrenings- och kylanläggningar, och underhållsbehovet i anläggningarna är fortsatt mycket stort. Förvaltningen bedömer att underhållsnivån under budgetperioden bör utökas för att nödvändiga åtgärder i de äldre anläggningarna ska kunna genomföras.

3.1 Drift

Intäkts- och kostnadsutveckling 2009-2013

Diagrammet och tabellen nedan visar utvecklingen under åren 2009-2013 för personalkostnader, energikostnader, simhallarnas försäljningsintäkter, hyres- och kapitalkostnader och tillfälliga lokalupplåtelser jämfört med KF-budget.

Mnkr

Intäkt-/kostnadsslag*	2009	2010	2011	2012	2013
Kf-budget	554,1	526,3	529,8	536,7	543,6
Simhallarnas försäljning	168,1	169,6	159,0	162,9**	154,8
Tillfällig lokalupplåtelser	50,9	53,1	53,5	73,3	97,9
Hyres- och kapitalkostnader	263,2	274,5	281,1	304,2	329,1
Personal	211,9	215,8	213,7	211,0	214,7
El/va/värme	85,2	83,9	82,3	85,6	80,9

* I simhallarnas försäljning ingår försäljning av årskort, engångskort, rabattkort varor, kurser, simskola m.m. Tillfälliga lokalupplåtelser består mest av planhyror.

** Värdet för 2012 är justerat med 27,7 mnkr jämfört med bokslut 2012 för den periodisering som gjordes för att åren ska vara jämförbara.

Historiskt har ökade försäljningsintäkter för simhallarna och ökade intäkter av planhyror delvis finansierat de kostnadsökningar som uppstått till följd av löneökningar, prisökningar och ökad verksamhetsvolym. Som diagrammet visar är inte denna utveckling lika tydlig längre. Exkluderas Högdalens sim- och idrottshall, som upphandlats den 1 juli 2011, har simhallarnas försäljningsintäkter endast ökat med 2,3 mnkr mellan 2010 och 2013.

Den stora ökningen av planhyror 2012 och 2013 beror främst på det ökade intäktskravet i kommunfullmäktiges budget till följd av införandet av självkostnadshyror för skolor. En del av ökningen beror även på planhyror för nya idrottshallar.

Från och med 2014 beräknas intäkterna för olika arrangemang på Stockholms stadion

att minska med cirka 5 mnkr per år. Detta är en följd av att det finns två nya arrangemangsarenor i Stockholmsområdet, Tele 2 arena och Friends Arena i Solna. Den verksamhet som kan komma att ersätta arrangemang som flyttas till ovan nämnda arenor beräknas inte generera intäkter i samma omfattning. Kostnaderna kommer inte kunna minskas i lika hög grad, vilket innebär att nämndens nettokostnader ökar med cirka 3-4 mnkr årligen från och med 2014.

Att intäktsutvecklingen avstannat de senaste åren beror till stor del på att anläggningarnas kapacitet nu nyttjas till högre grad. För att täcka effekterna av lönerörelsen, prisökningar och utökad verksamhet har nämnden genomfört effektiviseringar under de senaste åren, vilket utvecklingen av personal- och energikostnader tydligt visar. Anläggningarna blir också allt äldre vilket genererar högre driftskostnader för skötsel, städning och underhåll.

Under den senaste 10-års perioden har investeringarna i nya konstgräsplaner varit stor och ett stort antal planer har tillkommit. Om en konstgräsplan underhålls ordentligt med granulat förväntas livslängden öka med 25 procent enligt Svenska Fotbollförbundet, det vill säga en uppgradering av konstgräsmattor behöver ske mer sällan och satsningar på andra idrottsinvesteringar kan prioriteras. Påfyllning av granulat kostar cirka 0,1 mnkr per år och konstgräsplan. Vid 2014 års utgång finns det

80 stycken konstgräsplaner, vilket innebär en årlig kostnad om cirka 8 mnkr för att upprätthålla underhållet av konstgräsplaner och öka deras livslängd.

Driftbudgetkonsekvenser av pågående och planerade investeringar (exklusive hyreskostnader)

Utvecklingen av simhallsintäkterna, som har stor inverkan på nämndens ekonomi, påverkas av planerade ombyggnationer men även av oplanerade åtgärder till följd av allt äldre anläggningar. Ombyggnationerna ökar trycket på övriga simhallar utan att antalet kunder ökar totalt sett. Därutöver beräknas kostnader och intäkter under budgetperioden främst öka som en följd av investeringar i nya idrottshallar och konstgräsplaner.

Under budgetperioden beräknas sju nya idrottshallar tas i drift, dels fem nya hallar som det avsattes budgetmedel om 100,0 mnkr för utöver ram i kommunfullmäktiges budget 2014, och dels en gymnastikhall på Mälarhöjdens IP och Kämpetorpshallen. Totalt beräknas de nya hallarna medföra ökade driftkostnader om 11,1 mnkr och ökade intäkter om 8,6 mnkr per år när alla är färdigställda.

Ett samarbete pågår med utbildningsförvaltningen och Sisab för att tillgängliggöra fler skolidrottshallar för idrottsverksamhet efter skoltid. De ekonomiska incitamenten för skolorna kan behöva ses över. Detta kan komma att öka idrottsnämndens kostnader och dessa kan vara svåra att rymma inom befintlig budgetram. Jämfört med att bygga nya hallar bör det ändå vara en fördelaktig ekonomisk lösning.

Ungefär sju nya konstgräsplaner samt några nya omklädningsbyggnader kommer att

driftsättas under budgetperioden enligt nu gällande investeringsplanering. Tillkommande driftkostnader (skötsel) och intäkter för de nya konstgräsplanerna totalt beräknas till 2,0 mnkr respektive 0,4 mnkr årligen när alla är färdiga.

En ny läktare med tillhörande servicelokaler planeras på Grimsta IP, vilket medför en årlig ökad driftkostnad med 2,4 mnkr från och med 2015, för att uppfylla kraven på en arena för herrallsvenskan i fotboll.

Slutligen planeras för en skridsko- och bandyhall i Tallkrogen, under förutsättning att extra budgetmedel tillförs för investeringen under budgetperioden. Hallen beräknas medföra en ökad årlig nettokostnad om 6,0 mnkr från och med hösten 2016. Som grund för beräkningarna har en exempelhall från en annan del av Sverige använts samt ett uppskattat behov av träningstider från föreningar från andra kommuner, framtaget av Stockholms bandyförbund. Både kostnads- och intäktsprognosen är relativt osäkra i och med att det är en för staden helt ny anläggningstyp.

Om Åkeshovs sim- och idrottshall stängs för upprustning under cirka 1,5 år, från maj 2015 till dec 2016, beräknas nettokostnaden öka med 0,9 mnkr 2015, 2,9 mnkr 2016 och 2,3 mnkr 2017. Kalkylen nedan baseras på att endast badet rustas upp och att receptionen kan vara öppen så att verksamhet i idrottshallen kan fortgå som vanligt. Jämfört med 2014 baseras kalkylen på att försäljningen för simhallen minskar med cirka 80 procent under stängningsperioden, resterande bortfall beräknas öka intäkterna hos andra simhallar. Uteblivna hyresintäkter ingår i övriga intäkter i tabellen nedan. Även kostnaderna för personal, energi och övrigt beräknas minska under tiden för ombyggnad.

Tabellen nedan visar bokslut 2013, VP 2014 samt beräknad förändring av intäkter och kostnader 2015-2017 för Åkeshovs sim- och idrottshall.

	Boksl 13	Vp 2014	Uppskattad förändring		
			2015	2016	2017
Intäkter					
Taxor o avgifter	8 264	8 400	-3 200	-7 000	-1 900
Planhyror	1 341	1 390	-20	-40	0
Försälj verk	1 800	1 800	-900	-1 800	0
Övrigt	1 048	1 007	-600	-800	-400
Summa:	12 453	12 597	-4 720	-9 640	-2 300
Kostnader					
Personal	6 696	7 150	-2 300	-3 900	0
Energi	2 381	2 480	-900	-1 500	0
Övrigt	2 677	2 500	-600	-1 300	0
Summa:	11 754	12 130	-3 800	-6 700	0
Netto	-699	-467	920	2 940	2 300

Enligt beslut i idrottsnämnden i december 2013 fick förvaltningen i uppdrag att beställa fortsatt projektering för upprustning och modernisering av anläggningen. Nämnden uppdrog också åt idrottsförvaltningen att beställa projektering av en tillkommande ny 25-metersbassäng. Idrottsförvaltningen fick också i uppdrag att beställa projektering av en temporär inbyggnad av Nälstabadet, för att detta bad skulle tjäna som evakueringsanläggning under den tid som Åkeshovsbadet hålls stängt för upprustning. Slutligen beslöts att en eventuell tillgänglighetsanpassning av idrottshallen och bowlingen skulle göras.

Om denna utökning görs utöver endast upprustning påverkas ovan nämnda driftbudgeteffekter. Utöver att bad, gym och gruppträning inte kan fortgå som vanligt uppskattas då även att hallen kommer att vara stängd under cirka ett år, vilket medför minskade intäkter av planhyror under ett år om 1,3 mnkr. Samtidigt kan vissa kurser hållas i Nälstabadet, vilket gör att intäktsbortfallet för försäljning av verksamhet beräknas minska med ungefär hälften, vilket utgör 0,9 mnkr. Även kostnaderna påverkas om det utökade alternativet väljs. Framför allt tillkommer en energikostnad på cirka 5 mnkr per år för Nälstabadet.

Det finns ett stort renoveringsbehov av Forsgrénka badet, men i avvägningen gentemot renoveringsbehovet i stadens övriga simhallar har idrottsförvaltningen bedömt att Åkeshovs sim- och idrottshall, Vällingby sim- och idrottshall samt Västertorps sim- och idrottshall, dvs. de simhallar som ingår i simhallsärendet, är i ännu större renoveringsbehov.

Fastighetskontoret planerar en ombyggnad av Medborgarhuset och om den ska ske bör givetvis Forsgrénka badets renovering ingå. Detta bör då föregås av en förnyad projektering där Forsgrénka badets behov tekniskt, ytmässigt och verksamhetsmässigt tillgodoses inom projektet.

Akademiska Hus har aviserat att de kommer att stänga GIH-badet under ett år för renovering under budgetperioden. Detta kommer att påverka driftbudgeten. Trots utebliven hyreskostnad förväntas intäktsförlusten bli högre än beräknad kostnadsminskning, vilket ger en ökad nettokostnad om ungefär 1 mnkr under ett år 2015-2016.

Hyreskostnader

I budget för 2014 uppgår de totala hyreskostnaderna till 311,2 mnkr. Huvuddelen av idrottsanläggningarna hyrs från fastighetsnämnden och kostnadsutvecklingen påverkas i hög utsträckning av den investeringsvolym som beslutas för nybyggnation och upprustning av anläggningarna och av fastighetsnämndens kostnader för underhåll och drift. Hyreskostnaderna till fastighetsnämnden uppgår under 2014 till totalt

286,1 mnkr, inklusive 11,6 mnkr för Forsgréniska badet och Sjöstadshallen. I verksamhetsplan 2014 begärde idrottsnämnden en budgetjustering för Konradsberg som inte inkluderades i kommunfullmäktiges budget för 2014. Därutöver tillkommer cirka 25,1 mnkr för externt inhyrda anläggningar.

Enligt fastighetskontorets beräkningar ökar idrottsnämndens hyreskostnader, exklusive Forsgréniska badet, Sjöstadshallen och Konradsbergshallen, från 274,5 mnkr 2014 till 299,2 mnkr 2015, 315,4 mnkr 2016 och 338,8 mnkr 2017. Det innebär en sammanlagd ökning av berörda hyror med 70,3 mnkr under budgetperioden.

Huvuddelen av ökningarna avser ökade kapitalkostnader för pågående och planerade projekt som avslutas under perioden. Efter att hänsyn har tagits till minskade kostnader för befintliga anläggningar beräknas pågående investeringar medföra en ökning av hyrorna med 24,1 mnkr 2015, 40,0 mnkr 2016 och 63,1 mnkr 2017 jämfört med 2014. Utöver ökade kapitalkostnader innebär hyresunderlaget ökade kostnader om 0,6 mnkr 2015, 0,3 mnkr 2016 och 0,3 mnkr 2017 på grund av ökade kostnader för främst drift, försäkring och overheadkostnader. I den beräknade ökningen från och med 2015 ingår bland annat fem nya idrottshallar, nya konstgräsplaner, läktare på Grimsta idrottsplats, ny specialhall för gymnastik, upprustning av sim- och idrottshallar, upprustning av diverse bassängbad samt upprustning och modernisering av diverse idrottsplatser.

För externt inhyrda anläggningar beräknas endast normal indexuppräknning. Under budgetperioden avslutas förhyrningen av Olympen Arena och eventuellt kommer GIH-badet att vara stängt under cirka ett år, då Akademiska Hus planerar för en upprustning och renovering av badet. Akademiska Hus hyr idag ut GIH-badet till idrottsnämnden samt till gymnastik- och idrottshögskolan. I och med upprustning och renovering av GIH-badet kommer hyreskostnaden totalt att öka med cirka 3,2 mnkr, om idrottsnämnden väljer att fortsätta hyra badet efter renoveringen. Av denna ökning beräknar idrottsförvaltningen att gymnastik- och idrottshögskolan står för hälften av kostnaden.

Diskussioner har förts om inhyrning av idrottshallar från externa fastighetsägare på grund av den hallbrist som råder. Inhyrningarna kan medföra stora

hyreskostnadsökningar som är mycket svåra att inrymma inom nämndens befintliga budget.

Fastighetsunderhåll

Idrottsnämnden fastställde 2010 en långsiktig underhållsplan för idrottsanläggningarna som baserades på en inventering av underhållsbehovet för de kommande tio åren. Under 2012 genomfördes en kompletterande inventering gemensamt av idrottsförvaltningen och fastighetskontoret, och en redovisning gjordes i nämnderna i november 2012. I budget 2014 har nämnderna i uppdrag att upprätta en gemensam femårig underhållsplan för idrottsanläggningarna.

De faktorer som påverkar den långsiktiga planeringen är bland annat åldersstrukturen i anläggningsbeståndet, ett ökat nyttjande som medför ökat slitage och anläggningarnas installationstäthet. Flera av de större idrottsanläggningarna uppfördes på 1960- och 1970-talet och underhållsbehovet är stort. Utöver yttre underhåll av byggnaderna som ingår i fastighetsnämndens ansvar, medför åldersstrukturen även ett ökat behov av underhåll av tekniska installationer och inre ytskikt, vilket ligger inom idrottsnämndens ansvar. De tekniska installationerna, som till exempel vattenreningsanläggningar i stadens simhallar och bassängbad och kylanläggningar på idrottsplatser, har redan uppnått eller börjar närma sig sin tekniska livslängd. En stor del av det felavhjälpande underhållet avser simhallarnas vattenreningsanläggningar, och åtgärder genomförs kontinuerligt för att klara gällande gränsvärden för vattenkvalitet. Det höga nyttjandet av anläggningarna, som är en viktig del i nämndens ekonomiska förutsättningar, medför också ett kraftigt slitage på inre ytskikt som golv och väggar i omklädningsrum och i verksamhetslokaler.

En mer genomgripande upprustning av Farsta sim- och idrottshall avslutades under 2012. Upprustning och eventuell utbyggnad av Åkeshovs sim- och idrottshall är planerad att starta våren/sommaren 2015. Planering pågår även för hur tidigare beslutad upprustning av sim- och idrottshallarna i Vällingby och Västertorp ska genomföras. Upprustningsbehoven i dessa anläggningar är omfattande och planeringsprocessen är tidskrävande. Det har inneburit att den beräknade tiden för genomförande har förskjutits. Förskjutningarna riskerar att medföra kraftigt ökade underhållskostnader för att anläggningarna ska kunna fortsätta hållas i drift fram till dess att mer omfattande åtgärder kan genomföras.

Utöver de anläggningar där planering av kommande upprustning har påbörjats finns omfattande behov även i övriga simhallar, i de tempererade bassängbaden och även i flera av de äldre isanläggningarna. För att underhållet av installationerna ska kunna hållas på en acceptabel nivå är det viktigt att planerade större upprustningsåtgärder inom fastighetsnämndens investeringsbudget kan genomföras under planeringsperioden.

Förvaltningen har tidigare redovisat att det är viktigt att underhållsbudgeten långsiktigt kan utvecklas i takt med underhållsbehovet och byggkostnadsutvecklingen. I den inventering som redovisades i nämnderna hösten

2012 beräknades det årliga underhållsbehovet till cirka 70 mnkr för både yttre och inre underhåll. På längre sikt kan en för låg nivå resultera i ett successivt ökande eftersatt underhåll, varför det är viktigt att anslaget kan utökas i nivå med prisutveckling och beräknat behov. Idrottsnämndens ekonomiska förutsättningar under senare år har inte medgivit någon utökning av fastighetsunderhållet. Tidigare har förvaltningen tvingats hålla inne underhållsmedel främst för att balansera osäkra verksamhetsintäkter, trots att ambitionen har varit att hålla en acceptabel underhållsnivå.

I budget för 2014 utökades idrottsnämndens budget för hyreskostnader med 5,0 mnkr vilket möjliggjorde en utökning av fastighetsnämndens yttre underhåll till cirka 27 mnkr. För 2013 var samma utökning av det yttre underhållet 4,0 mnkr. Enligt förvaltningens bedömning behöver även utrymmet för det inre underhållet och underhåll av tekniska installationer utökas jämfört med dagens nivå, bland annat på grund av förskjutningen av den planerade upprustningen av de äldre sim- och idrottshallarna. Flera års eftersatt underhåll av idrottsanläggningarna resulterar i slutänden till att det behövs en sådan omfattande upprustning att det krävs en reinvestering istället, framför allt när det gäller sim- och idrottshallar. Detta medför att det läggs mer anslag på reinvesteringar inom fastighetsnämndens investeringsbudget för idrottsinvesteringar än satsningar på nya idrottsinvesteringar. I och med att staden växer och i linje med stadens mål ökar även antalet idrottsfastigheter och med det ökar även underhållsbehoven. Budgeten bör ligga på cirka 55 mnkr de kommande åren för att nödvändiga åtgärder ska kunna genomföras, vilket innebär en ökning med cirka 14 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2014.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 budget IDN
49,8	55,7	47,5	55,5	35,5	36,6	38,1	44,9	41,3

I tabellen visas bokförda kostnader (mnkr) för fastighetsunderhåll för åren 2006-2013. De redovisade kostnaderna för åren 2006-2010 avser hela fastighetsunderhållet, inklusive den del där ansvaret från och med 2011 överfördes till fastighetsnämnden. Från och med 2011 avser kostnaderna endast inre underhåll och underhåll av tekniska installationer. För 2010 minskades nämndens budget för underhåll med

10,0 mnkr, samtidigt som förvaltningen omfördelade medel för snöröjning, driftkemikalier med mera till övrig driftbudget, vilket förklarar den stora minskningen mellan 2009 och 2010. Ökningen av bokförda kostnader 2013 beror på extra anslag till inre underhåll i samband med tertialrapport 2 då övrig driftbudget förväntades gå med överskott och att medel till underhåll hölls inne 2012 för att täcka befarat underskott i övrig driftverksamhet. För 2014 redovisas budgeten för fastighetsunderhåll inom idrottsnämndens ansvar. Totalt för fastighetsnämnden och idrottsnämnden har cirka 68,3 mnkr reserverats för underhåll av idrottsanläggningarna under 2014.

Kapitalkostnader

I mars 2014 uppgår det bokförda värdet för idrottsnämndens anläggningstillgångar till 131,0 mnkr. Idrottsnämndens investeringsbudget för anskaffning av inventarier, maskiner och friluftsvärksamhet uppgår till 25,0 mnkr 2015, 25,0 mnkr 2016 och 15,0 mnkr 2017. Nämnden har inget särskilt anslag för kapitalkostnader, utan kostnaderna ska rymmas inom driftbudgeten. Under 2014 beräknas kapitalkostnaderna för befintliga anläggningar och nyanskaffning av inventarier uppgå till cirka 27,7 mnkr. Kostnaden beräknas därefter minska i takt med gjorda avskrivningar.

Den ökning av investeringsbudgeten från 15,0 mnkr till 25,0 mnkr som godkändes i kommunfullmäktiges budget för 2014 medför ökade kapitalkostnader om cirka 1,9 mnkr år 2015, 1,3 mnkr 2016 och 0,5 mnkr 2017. Förvaltningen bedömer att nuvarande utökning av investeringsbudgeten och de ökade kapitalkostnaderna kan rymmas inom budgeten, framför allt genom att kapitalkostnader för aktiverade anläggningar successivt minskar och genom minskade kostnader för reparation av maskiner och inventarier, som beräknas bli effekten av att förutsättningarna att hålla en modern maskinpark förbättras. På grund av den åldrade maskinparken har nämndens kostnader för reparationer ökat från 2,5 mnkr år 2008 till 6,8 mnkr under 2013.

I *bilaga 1* redovisas intäcks- och kostnadsutvecklingen i blankettform till stadsledningskontoret.

3.2 Investeringar

Förvaltningens förslag till investeringsplan för budgetperioden avser dels idrottsnämndens egen budget för bland annat inventarier och maskiner, dels ett prioriterat förslag till idrottsinvesteringar inom fastighetsnämndens budget.

Idrottsnämndens investeringar inom fastighetsnämndens budget

Folkmängden i Stockholm växer med rekordfart. Redan i början av 2020-talet beräknas Stockholm vara en miljonstad. Den kraftiga befolkningsökningen kommer att medföra en fortsatt ökad efterfrågan på stadens idrottsanläggningar.

Förvaltningen har i prioriteringen även tagit hänsyn till tyngdpunkterna och stadsutvecklingsområdena i Promenadstaden översiktsplan för Stockholm. Stadsbyggnadskontoret har i dokumentet Bostadspotential Stockholm tydligt angett ett behov av fler idrottsplatser för att möjliggöra fler bostäder i Stockholm.

I samband med att stadens befolkning växer och nya stadsdelar tillkommer måste även nya idrottsanläggningar anläggas inom dessa områden för att stadens invånare ska ges så rättvisa förutsättningar som möjligt. Nya anläggningar kan även behöva tillkomma i äldre stadsdelar där det föreligger en brist på anläggningar.

Förvaltningens ambition är att förutsättningarna ska vara så jämlika som möjligt när

det gäller tillgången och närheten till idrottsanläggningar i stadens olika delar. Nya anläggningar ska fördelas både i stadsutvecklingsområden men också i äldre stadsdelar där det råder brist på anläggningar.

Förvaltningen redovisar fortsatta behov av nyinvesteringar samt upprustning och modernisering av idrottsanläggningarna. I budget för 2014 uppgår den angivna långsiktiga investeringsnivån för idrottsanläggningar till 190 mnkr. Därutöver tillfördes ytterligare medel under åren 2014-2016 för upprustning av sim- och idrottshallen i Åkeshov, fem nya idrottshallar, konstgräsplaner, läktare på Grimsta idrottsplats samt för en ny konstgräsplan på Stureby skolas bollplan i samband med bostadsexploatering och för projektering av konstgräsplan på Bagarmossens bollplan.

Förvaltningen föreslog i flerårsprogrammet för investeringar en fortsatt satsning på anläggande av nya konstgräsfotbollsplaner och byggnation av flera fullstora idrottshallar. Programmet innehåller även upprustning av sim- och idrottshallar och tempererade utebassängbad, upprustning och förstärkning av vattenreningskapaciteten i simhallarna, utbyte och förstärkning av uttjanta kylkompressorer, förstärkning av omklädningskapaciteten på idrottsplatser, uppgradering av uttjanta konstgräsmattor samt diverse åtgärder på ridanläggningarna. Den största enskilda satsningen under programperioden är upprustning och modernisering av Åkeshovs sim- och idrottshall.

För åren 2017-2024 uppgår planeringsramen till 190 mnkr per år. Enligt förvaltningens förslag har planerade upprustningsprojekt och pågående planerade nyinvesteringar rymts inom fastställd budget. Utöver Åkeshovs sim- och idrottshall ligger den planerade fortsatta upprustningen av sim- och idrottshallarna i Vällingby och Västertorp utanför den normala nivån för idrottsinvesteringar. Även större exploateringsprojekt, som Stadshagens IP senare under perioden, ny dubbelidrottshall i Västra Kungsholmen och den planerade skridsko- och bandyhallen på Tallkrogens bollplan ligger utanför den normala nivån och förutsätter en utökning av investeringsnivån för att projekten ska kunna genomföras.

Investeringar i fastighetsnämndens idrottsanläggningar bidrar främst till att uppfylla målet att stockholmarna ska vara nöjda med idrottsmöjligheterna i Stockholm.

Idrottsinvesteringar inom fastighetsnämndens budget togs upp i särskilt ärende (dnr 102-166-2014) den 18 mars 2014, så för ytterligare information hänvisas till detta ärende.

Idrottsnämndens investeringar

Idrottsnämndens budget för investeringar i maskiner och inventarier uppgår under budgetperioden till 25,0 mnkr 2015, 25,0 mnkr 2016 och 15,0 mnkr 2017.

Trots att förvaltningen under senare år har gjort relativt stora satsningar på utbyte av maskiner och inventarier, är det viktigt för driften av anläggningarna att ändamålsenliga skötselmaskiner och verksamhetsutrustning finns tillgängliga samt att de successivt kan bytas ut och moderniseras. Vid utbyte av arbetsmaskiner och

bilar är det också viktigt att de nya fordonen uppfyller stadens miljökrav. Idrottsnämndens maskinpark är relativt gammal och om utrustningen inte kan bytas regelbundet, och leasing inte är ett möjligt alternativ, medför den äldre maskinparken förutom svårigheter i verksamhetsdriften även ökade kostnader för reparationer och underhåll. Nämndens kostnader för reparationer av maskiner har ökat väsentligt under senare år, vilket i hög grad har påverkat främst utomhusidrottens ekonomiska förutsättningar.

Utöver att kontinuerligt byta ut maskiner och inventarier i befintliga anläggningar tillkommer utrustning i nya anläggningar, i och med att staden växer, som till exempel inventarier till nya idrottshallar samt mål och spelarbåsar till konstgräsplaner. Mer resurser läggs på att utrusta nya anläggningar och mindre på ersättningsinvesteringar av det befintliga beståndet.

För att möta den växande efterfrågan på investeringar i friluftslivet behöver nämnden ett extra tillskott på mellan 5-15 mnkr per år samt kompensation för ökade kapitalkostnader inom driftbudgeten.

Ett ökat intresse hos kommuninvånarna under senare år för motionsidrott i naturmark har inneburit satsningar i upprustade och nyanlagda motions- och skidspår och anläggande av utegym. Nämnden har i sin långsiktiga investeringsplan en ambition att fortsätta utveckla möjligheterna till ett rörligt friluftsliv i bland annat Ågesta friluftsområde och i Nackareservatet. Förvaltningen har undersökt möjligheterna att anlägga ett nytt motions- och skidspår i Lövsta/Järfälla. Vidare tillkommer miljökrav där idrottsnämnden i sin investeringsram måste inrymma investeringar i toalettömningsstationer för fritidsbåtar på olika strategiska båtombuden och att spolplattor uppförs vid vissa upptagningsplatser för båtar för att minska problemet med miljögifter som härstammar från bottenfärger och rengöring av båtar, ett uppdrag från kommunfullmäktige att se över. Under 2013 uppfördes en spolplatta på Sättra varv. Under flerårsperioden planerar förvaltningen för anläggande av två till tre spolplatser och toalettömningsstationer per år.

Inom nuvarande investeringsram kommer inte ovan beskrivna och efterfrågade investeringar kunna genomföras i den takt som önskas då befolkningen ökar. För att idrottsnämnden ska kunna utöka friluftaktiviteter och möta de miljökrav som finns framöver innebär det att nämnden inom befintlig budgetram måste prioritera anslag till förmån för friluftslivet och till nackdel för inventarier och maskiner. Anslagen till maskiner och inventarier minskar därmed, vilket i sin tur innebär ökade dyra reparationer och underhållskostnader, framför allt för idrottsplatserna. Idrottsnämnden ser gärna en ökad kompensation för investeringar inom friluftsverksamheten, men detta under förutsättning att nämnden får kompensation för kapitalkostnader. Nämnden kan i dagsläget inte utöka investeringsbudgeten om inte kompensation ges för kapitalkostnaderna. Skulle idrottsnämnden till exempel få en utökad investeringsbudget om 5,0 mnkr per år 2015-2017 innebär detta ökade kapitalkostnader om 0,4 mnkr 2015, 0,6 mnkr 2016 och 0,6 mnkr 2017.

Förvaltningen föreslår att idrottsnämndens investeringsbudget utökas med 2,0 mnkr från och med 2015 för investeringar inom båtsporten, till exempel pontoner. Kapitalkostnaderna för dessa investeringar kommer att finansieras genom ökade taxor för båtsporten.

3.2.1 Prioriteringsgrunder

Idrottsnämnden ansvarar för prioritering av ny- och ombyggnad samt upprustning av idrottsanläggningarna. Prioritering av större planeringsprojekt har gjorts enligt stadens modell för beslutsstöd. Projekten har poängsatts utifrån uppfyllelse av mål och översiktsplanens strategier samt ett antal kriterier som resultatpåverkan, driftkostnadskonsekvenser, risker, projektberoenden och tidsmässig planering.

Den prioritering som har gjorts enligt underlaget för investeringsstrategin har kompletterats med mindre projekt, hänsyn till ackumulerad efterfrågan, befolkningsprognos samt övriga upprustnings- och moderniseringsbehov. Utifrån dessa grunder har följande anläggningar och åtgärder prioriterats under den kommande planperioden:

- Upprustning och modernisering av sim- och idrottshallarna i Åkeshov, Vällingby och Västertorp
- Upprustning och modernisering av idrottsplatser och bollplaner
- Upprustning av ishallar
- Nya fullstora idrottshallar
- Säkra anläggningsbeståndet i stadsförnyelseområden

Prioriteringsunderlaget enligt stadens modell, som även har överlämnats till fastighetskontoret, redovisas i *bilaga 2*.

3.2.2 Konsekvensanalys och risker

För prioritering av investeringar i idrottsanläggningar, där enbart satsningar i idrottsanläggningar ställs mot varandra, är stadens modell för underlag till beslutsstöd inte tillräckligt utslagsgivande. Satsningarna uppfyller i huvudsak ett målområde, samtliga projekt är olönsamma och har negativa driftkostnadskonsekvenser. I princip är det uppfyllelsen av översiktsplanens strategier som skiljer ut vissa projekt.

Att ställa behovet av upprustning av ett äldre anläggningsbestånd mot behovet av nya anläggningar innebär svåra övervägningar. Ska bevarande av en anläggning i ett äldre bostadsområde prioriteras framför bra förutsättningar för invånarna i en ny stadsdel. Ska idrottsanläggningarna betraktas som en tillgång lokalt eller få sin geografiska placering utifrån att de ska planeras för en regional användning. Även avvägningar mellan innerstaden och ytterstaden är svåra.

3.2.3 Måluppfyllelse

Investeringar i stadens idrottsanläggningar bidrar främst till att uppfylla målet att stockholmarna ska vara nöjda med idrottsmöjligheterna i Stockholm. Flera projekt,

främst byggnation av nya idrottshallar, bidrar även till målet att skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas.

Förvaltningens planering följer ambitionen att sprida investeringar i nya idrottsanläggningar geografiskt, och följer även intentionerna i översiktsplanen att stärka utsedda tyngdpunkter och stadsutvecklingsområden. Tyngdpunkterna har till syfte att utveckla områden som av ett eller annat skäl har stannat upp i sin utveckling. När tyngdpunkterna stärks, genom bland annat byggande av bostäder och arbetsplatser med mera, ska även utbudet av olika idrottsanläggningar utvecklas. Förvaltningen ska också bevaka att redan etablerade äldre stadsdelar i innerstaden får ta del av anläggningsutvecklingen.

4 Övriga redovisningar

Taxor och avgifter

En redovisning av taxor och avgifter lämnas i det blankettunderlag som återfinns i *bilaga 1*.

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Idrottsnämnden hyr sedan 2011 majoriteten av alla idrottsanläggningar från fastighetsnämnden. Därutöver har förvaltningen hyresavtal med ett antal externa fastighetsägare, bland andra Rikspolisstyrelsen, Micasa och Akademiska Hus.

5.2 Behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Efterfrågan på stadens idrottsanläggningar är stor från föreningar, skolor och allmänhet, en efterfrågan som inte alltid kan tillgodoses fullt ut. Fler idrotter tenderar nu att bli åretruntposter, vilket för vissa idrotter innebär att inomhusanläggningar behöver uppföras. Efterfrågan på tider i fullstora idrottshallar från idrotter som tidigare huvudsakligen betraktats som utesporter har ökat under senare år. Fastighetsnämnden fick i 2014 års budget ett tilläggsanslag om 100,0 mnkr för att uppföra fem fullstora idrottshallar. Medräknas dessa hallar i fastighetsnämndens anläggningsutbud förfogar idrottsnämnden över 23 fullstora idrottshallar vid 2014 års utgång. Vidare har efterfrågan på fler konstgräsfotbollsplaner ökat. Vid utgången av 2014 beräknas idrottsnämnden kunna erbjuda stockholmarna 80 konstgräsfotbollsplaner. Iordningställande av flera fullstora idrottshallar och konstgräsfotbollsplaner finns upptaget i förslag till kommande års flerårsprogram.

Det är också angeläget att gamla idrottsanläggningar rustas upp och moderniseras, det gäller bland annat flera av stadens sim- och idrottshallar samt ishallar. Upprustning och modernisering av flera äldre idrottsplatser kommer också att behöva

ske framöver. Förvaltningen har genomfört en större utredning av de mindre simhallarnas och tempererade utebassängbadens tekniska installationer. Utredningen visar på ett stort behov av att förbättra vattenreningsanläggningarna på flera mindre simhallar och tempererade utebassängbad.

Föreningslivet efterfrågar även fler specialanläggningar som till exempel gymnastikhallar och fotbollshallar. Vidare ställer olika nationella idrottsförbund allt högre krav på hur anläggningar ska vara utformade för att vara godkända för elitseriespel.

I samband med att stadens befolkning växer och nya stadsdelar tillkommer måste även nya idrottsanläggningar anläggas inom dessa områden för att stadens invånare ska ges så rättvisa förutsättningar som möjligt. Nya anläggningar kan även behöva tillkomma i äldre stadsdelar där det råder brist på anläggningar. Fullstora idrottshallar är en anläggningstyp som det råder stor brist på och behov finns av att uppföra flera fullstora idrottshallar med en god geografisk spridning. Även anläggande av nya idrottsplatser kan bli aktuellt för att ge invånarna i nya bostadsområden goda möjligheter till idrottsutövning.

5.3 Kapacitet

Staden förfogar över stora lokalresurser, och dessa ska utnyttjas så effektivt som möjligt. Förvaltningen samordnar inom flera områden lokalutnyttjandet med stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen. Efterfrågan från idrottsföreningarna varierar beroende på de förutsättningar som finns i respektive idrottshall eller gymnastiksal. Nyttjandegraden är mycket hög i idrottshallarna, medan den varierar i de mindre skolgymnastiksalarna.

Nyttjandegraden för konstgräsfotbollsplanerna är mycket hög. Planerna används maximalt under dagtid av skolorna och av föreningslivet under kvällar och helger. Fotbollsspel och träning på konstgräsfotbollsplanerna förekommer kontinuerligt året runt när vädret så tillåter. Även stadens ishallar används maximalt under föreningstid.

Förvaltningen bedömer att tillgången på lokaler för närvarande är för låg i förhållande till efterfrågan när det gäller fullstora idrottshallar och i viss mån konstgräsfotbollsplaner. Staden kan för närvarande inte heller tillfredsställa tillgodose den efterfrågan som finns på olika specialanläggningar, i första hand gymnastik- respektive fotbollshallar.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Stockholm är en stad i stark tillväxt. Befolkningen ökar i stor omfattning, vilket ställer krav på att fler bostäder byggs. Idrottsnämnden har vid ett antal tillfällen godkänt att idrottsmark har exploaterats för bostadsändamål, under förutsättning att fullgod kompensation erhålls i form av nya eller upprustade anläggningar. Exploatering av idrottsmark har medfört att bostäder har kunnat byggas och befintligt

anläggningsutbud kvalitetsmässigt har kunnat utvecklas utan att nyttjandet har reducerats, vilket inneburit en optimal användning av stadens mark. Exploatering av idrottsmark har inneburit att anläggningsbeståndet har förändrats, och den utvecklingen väntas fortsätta kommande år förutsatt att ekonomiska förutsättningar finns.

Under programperioden avvecklas två inte fullstora idrottshallar i den av nämnden inhyrda Olympenhallen i Älvsjö. Olympenhallen kommer under perioden att ersättas med en fullstor idrottshall intill Kämpetorpsskolan. Eventuellt kommer GIH-badet vara stängt under cirka ett år då Akademiska Hus planerar för en upprustning och renovering av badet. Om idrottsnämnden beslutar att fortsätta hyra badet efter renoveringen beräknas hyreskostnaden öka med 3,2 mnkr. Gymnastik- och idrottshögskolan beräknas stå för hälften av den ökade hyreskostnaden genom andrahandsinhyrning från idrottsnämnden.

5.5 Kostnadsutveckling

Nämndens totala hyreskostnader uppgår till 311,2 mnkr i kommunfullmäktiges budget för 2014. I tabellen nedan redovisas den beräknade förändringen av hyreskostnaderna under åren 2014-2017.

<i>mnkr</i>	2014	2015	2016	2017
Hyra FN gamla avtal*	11,6	17,6	17,6	17,6
Hyra FN övriga anläggningar	274,5	299,2	315,4	338,8
Externt förhyrda anläggningar	21,0	21,0	21,0	21,0
Förvaltningskontor	4,1	4,1	4,1	4,1
Summa lokalkostnader	311,2	341,9	358,1	381,5
<i>Förändring jämfört med 2014</i>		<i>30,7</i>	<i>46,9</i>	<i>70,3</i>

** Avser Fosgränska badet, Sjöstadshallen och Konradsberg*

Förändring av hyreskostnaderna beräknas främst för hyror till fastighetsnämnden där ökade kapitalkostnader för pågående och planerade investeringar medför relativt kraftiga årliga hyreshöjningar. För de anläggningar som överfördes 2011/2012 till fastighetsnämnden beräknas hyrorna öka med 30,7 mnkr 2015, 46,9 mnkr 2016 och 70,3 mnkr 2017 jämfört med budget för 2014.

För Forsgränska badet och Sjöstadshallen, som hyrs från fastighetsnämnden enligt tidigare avtal, och övriga externt inhyrda lokaler beräknas inga förändringar utöver normal prisutveckling. Däremot fick inte idrottsnämnden någon kompensation i kommunfullmäktiges budget för Konradsberg 2014. Idrottsnämnden kommer att begära en budgetjustering för denna hyreskostnad.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Tillsammans med fastighetskontoret fortsätter idrottsförvaltningen att utveckla de gemensamma processerna för investeringar och underhåll.

I april 2012 flyttade förvaltningskontoret från Flemingatan till nya lokaler i Älvsjö, vilket har medfört minskade kostnader för de administrativa lokalerna med cirka 3 mnkr per år.

Staden satsar stora värden på att erbjuda stockholmarna ett brett och fullödigt utbud av idrottsanläggningar. Det är därför viktigt att uppnå en så hög nyttjandegrad som möjligt i dessa anläggningar. Idrottsförvaltningen kommer att kartlägga nyttjandet och föreslå lämpliga åtgärder för att öka nyttjandegraden om det visar sig att den är låg någonstans på vissa tider.

Arbetet med energieffektiviseringar i stadens idrottsanläggningar fortsätter, i enlighet med idrottsnämndens energiplan. Som ett led i effektiviseringen av resursutnyttjandet ser förvaltningen även över schemaläggning och personalplanering.

Bilagor

1. Bilaga 1 SLK-blanketter (IdN)
2. Bilaga 2 Underlag beslutsstöd investeringsstrategi